

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002693

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чжан Хао ...

2. Hao Zhang

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1128-0952

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 12-08-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9956

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Образ Ромео в інтерпретації оперних композиторів XIX – початку XX ст.
2. The image of Romeo in the interpretation of the opera composers of the 19th – the beginning of the 20th centuries

Реферат:

1. Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню оперних інтерпретацій образу Ромео з точки зору гендерно-інтерпретативного підходу. Актуальність теми обумовлена: - популярністю обраного сюжету про Ромео і Джульєтту (та його версій) в оперній творчості композиторів XIX-початку XX ст.; - актуалізацією позицій порівняльної інтерпретології та гендерно-інтерпретативного аналізу по відношенню до вокального мистецтва; - необхідністю дослідження трансформації оперних образів у контексті історико-естетичних та стильових контекстів. Мета дослідження – виявити шляхи композиторської, режисерської та виконавської трансформації образу Ромео в операх XIX-початку XX ст. на сюжет про Ромео та Джульєтту. Аналіз образних та вокальних амплуа Ромео здійснено на матеріалі партитур опер Н. Ваккаї («Джульєтта і Ромео», 1825), В. Белліні («Capuleti e i Montecchi», 1830), Ш. Гуно («Roméo et Juliette», 1867), Ф. Чілеа («Gloria», 1874), Фредеріка

Діліуса («A village Romeo and Juliet», 1907), Рікардо Дзандонаї («Giulietta e Romeo», 1922) та виконавських версій Гверріні Фаббрі (1903), Е. Гаранчі (2012), Дж. ДіДонато (2013), Джакомо Арагалла (1968), Альфредо Крауса, Роберто Аланьї, Йонаса Кауфмана, Б. Джильї, Кампори, Кури, Артура Девіса (Велика Британія), Маріо дель Монако, Марії Хосе Труллу, Рафаелли Лупіначчі. Наукова новизна очікуваних результатів дослідження полягає в оригінальному досвіді цілісного аналізу (з точки зору оперології, виконавської оперології та інтерпретології) шляхів трансформації образу Ромео з опер на сюжет «Ромео та Джульєтти» (зокрема – В. Шекспіра) в творчості композиторів ХІХ–початку ХХ ст. У дослідженні вперше: надано філософський аналіз образу Ромео через поняття кохання/агону, кохання/притчі; виявлено параметри гендерної репрезентації образу в різних стильових проєкціях (композиторських та виконавських); проаналізовано травестійну модель образу Ромео в операх Н.Ваккаї та В.Белліні як унікальний приклад складної гендерної трансформації; на прикладі зміни вокального амплуа героя Ромео в оперних творах ХІХ–ХХ ст. здійснено гендерно-інтерпретологічний аналіз партій Ромео в операх Ш. Гуно, Ф. Чілеа, Ф. Діліуса, Р. Дзандонаї. Висновки. У ранньому втіленні – опері «Джульєтта та Ромео» (1825 р.) Нікола Ваккаї – партія Ромео була створена для мецо-сопрано *en travesti*, що відповідало традиції вокального зображення юнацьких чоловічих персонажів у белькантовій естетиці. В. Белліні розширює цей підхід у своїй опері «Капулетті та Монтеккі» (1830 р.), надаючи образу Ромео більшої психологічної складності. М'який, темний, регістрово гнучкий тембр мецо-сопрано дозволяє створити андрогінний, багатогранний вокальний образ, що балансує між героїзмом і вразливістю. Переломним моментом стала опера «Ромео та Джульєтта» Шарля Гуно (1867 р.), де образ Ромео переходить до тенорового амплуа – типу *voix d'amour* у французькій романтичній традиції. У Гуно Ромео – ідеалізований коханець, архетип духовного й еротичного піднесення, чий голос має втілювати світло, чистоту й жертвну любов. Тенор у цій версії є носієм сакралізованого, майже євангельського образу кохання. У добу веризму вокальний тип Ромео змінюється кардинально. У опері «Gloria» («Глорія») Франческо Чілеа (1907 р.) образ Ромео-подібного героя Фульвіо тяжіє до драматичного баритона або *spinto-tenore*, що вже не втілює ідеал, а виражає афект. Його голос стає матеріалізацією конфлікту, трагізму, соціальної напруги. Баритональний тембр – це вже не естетика краси, а звук «оголеної емоції», земної, хтонічної сили, що руйнує романтичний міф і підкреслює екзистенційну драму. В опері «A Village Romeo and Juliet» Фредеріка Діліуса (1907 р.) образ Ромео отримує імпресіоністичне трактування: голос зливається з оркестром, втрачаючи індивідуалізовану експресію. Оперу «Джульєтта та Ромео» (1922) Рікардо Дзандонаї можна вважати кульмінацією модерного героїчного типу Ромео. Тут партія створена для драматичного тенора з яскраво вираженим екзистенційним навантаженням: голос має бути потужним, еластичним, здатним протистояти масивному оркестровому полотну. Це не юнак-коханець, а герой на межі руйнування, чий голос – це втілення кризи, драматичного зламу, граничного напруження буття. Таким чином, вокальна трансформація образу Ромео в опері постає як глибоко символічний процес. Зміна амплуа – від мецо-сопрано до баритона, від травестії до героїчного тенора – свідчить про рух культури від ідеалізованої, духовної любові до трагічного саморуйнування й постідентичної рефлексії. У голосі Ромео – пульс епохи, її афекти, її культурні коди, її голосові уявлення про любов, страждання, ідентичність і смерть.

2. The dissertation is devoted to the scientific substantiation of opera interpretations of the image of Romeo from the point of view of the genderinterpretative approach. The relevance of the topic is stipulated by: - the popularity of the selected plot about Romeo and Juliet (and its versions) in the opera creative work of composers of the 19th and the beginning of the 20th centuries; - the actualization of the positions of comparative interpretology and genderinterpretative analysis in relation to vocal art; - the need to study the transformation of opera images in the context of historical-aesthetic and stylistic contexts. 10 The objective of the study is to identify the ways of the composer's, director's and performer's transformation of the image of Romeo in operas of the 19th–20th centuries to the plot about Romeo and Juliet. The analysis of Romeo's figurative and vocal roles was carried out on the basis of the scores of the operas by N. Vaccai («Juliet and Romeo», 1825), V. Bellini («Capuleti e i Montecchi», 1830), C. Gounod («Roméo et Juliette», 1867), F. Cilea («Gloria», 1874), Frederic Delius («A village Romeo and Juliet», 1907), Riccardo Zandonai («Giulietta e Romeo», 1922) and the performance versions by Guerrina Fabbri, E. Garanci, G. DiDonato, Giacomo Aragalla, Alfredo Kraus, Roberto Alagna, Jonas Kaufmann, B. Gigli, Campora, Kura, Arthur Davis

(Great Britain), Mario del Monaco, Maria Jose Trullo, Raffaella Lupinacci. The scientific novelty of the expected research results lies in the original experience of a holistic analysis of the ways of transforming the image of Romeo from operas to the plot of «Romeo and Juliet» (in particular – by W. Shakespeare) in the creative work of composers of the 19th and early 20th centuries. The study provides for the first time: a philosophical analysis of the image of Romeo through the concepts of love/agon, love/parable; the parameters of the gender representation of the image in various stylistic projections (composer's and performer's) have been identified; the travesty model of the image of Romeo in the operas of N. Vaccai and V. Bellini has been analysed as a unique example of complex gender transformation; using the example of the change in the vocal role of the hero Romeo in the opera compositions of the 19th–20th centuries, a gender-interpretological analysis of the parts of Romeo in the operas of S. Gounod, F. Cilea, F. Delius, and R. Zandonai has been carried out. Conclusions. In the early incarnation – the opera «Juliet and Romeo» (1825) by Nicola Vaccai – the part of Romeo was created for a mezzo-soprano en travesti, which corresponded to the tradition of vocal depiction of youthful male characters in the bel canto aesthetics. V. Bellini expands this approach in his opera «Capuleti e i Montecchi» (1830), giving Romeo's character greater psychological complexity. The soft, 14 dark, register-flexible timbre of the mezzo-soprano allows creating an androgynous, multifaceted vocal character, balancing between heroism and vulnerability. The turning point was Charles Gounod's opera «Romeo and Juliet» (1867), where Romeo's character moves to a tenor role – a type of voix d'amour in the French romantic tradition. Gounod's Romeo is an idealized lover, an archetype of spiritual and erotic exaltation, whose voice should embody light, purity and sacrificial love. The tenor in this version is the bearer of a sacralised, almost evangelical image of love. In the era of verismo, the vocal type of Romeo changes radically. In the opera «Gloria» by Francesco Cilea (1907), the image of the Romeo-like hero Fulvio gravitates towards a dramatic baritone or spinto-tenore, which no longer embodies an ideal but expresses affect. His voice becomes the materialization of conflict, tragedy, and social tension. The baritone timbre is no longer the aesthetics of beauty, but the sound of “naked emotion”, an earthly, chthonic force that destroys the romantic myth and emphasizes the existential drama. In the opera «A Village Romeo and Juliet» by Frederic Delius (1907), the image of Romeo receives an impressionistic interpretation: the voice merges with the orchestra, losing its individualized expression. The opera «Juliet and Romeo» (1922) by Riccardo Zandonai can be considered the culmination of the modern heroic type of Romeo. Here the part is created for a dramatic tenor with a pronounced existential load: the voice must be powerful, elastic, able to withstand the massive orchestral canvas. Thus, the vocal transformation of the image of Romeo in the opera appears as a deeply symbolic process. The change of role – from mezzo-soprano to baritone, from travesty to heroic tenor – testifies to the movement of culture from idealized, spiritual love to tragic self-destruction and post-identical reflection. In Romeo's voice there is the pulse of the era, its affect, its cultural codes, its vocal ideas about love, suffering, identity and death.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Чжан Хао. (2024). Образ Ромео з опери В. Белліні «Капулетті та Монтеккі»: символічна структура і специфіка партії-травесті. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 73. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Л. В. Русакова, Я. О. Сердюк. Харків: 120–136.

- Чжан Хао (2025). Гендерні грані вокального образу Ромео (на прикладі опер Н. Ваккаї та В. Белліні). Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXXVIII (38). Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Л. В. Русакова, Я. О. Сердюк. Харків: ХНУМ, 77–101.
- Ніколаєвська Ю. В., Чжан Хао (2025). Поліваріативність шекспірівського образу Ромео: філософська рефлексія та втілення в оперному жанрі. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 74. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. ред.-упоряд. Л. В. Русакова, Я.О. Сердюк. С. 186–211.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколаєвська Юлія Вікторівна

2. Yuliia Nikolaievska

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7256-4214

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Муравська Ольга Вікторівна

2. Olga Muravska

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0281-7503

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та стратегічних комунікацій України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гіголаєва-Юрченко Вікторія Олександрівна

2. Viktoriya Gigolayeva-Yurchenko

Кваліфікація: к.мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8137-487X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рощенко Олена Георгіївна

2. Olena Roshchenko

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6048-6335

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Белік-Золотарьова Наталія Андріївна
2. Nataliya Byelik-Zolotaryova

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3670-4037

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шаповалова Людмила Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна